

Megfontolandó tanácsok a digitális munkarend idejére

A digitális munkarendre való átállással az iskolák egyik pillanatról a másikra olyan feladattal találtak szemben magukat, amelyet egyszerre kell kitalálniuk, megvalósítaniuk, ellenőrizniük és továbbfejlesztelniük. Ez minden iskolában dolgozó pedagógus számára – még azok számára is, akik jártasak a digitális eszközök használatában és a digitális oktatási módszerek alkalmazásában – komoly pluszfeladatot ró.

Soha nem volt még ennyire fontos a tanulók, a szülők és a pedagógusok együttműködése és egymásba vetett bizalma, a digitális munkarend sikere jelentős mértékben ezen múlik.

Ahhoz, hogy ezt a nehéz időszakot eredményesen átvészeljük, javasoljuk, ki-ki vegye fontolóra az alábbiakat:

I. A tanulók és családjuk érdekében

1. A tanulók életkörülményei, a családok eszközellátottsága, a lakóhelyek internet-lefedettsége nem egyforma. Az iskola, a pedagógus nem várhatja el, hogy mindenki minden eszközzel rendelkezzen, neki kell alkalmazkodnia.
2. Az online jelenlétnek az eszközökön kívül is költsége van, miközben a járvány miatt több család anyagi helyzete bizonytalanra válik. Az iskola, a pedagógus nem várhat el egész napos, folyamatos online jelenlétet a tanulóktól.
3. Különösen fontos ezt figyelembe venni abban az esetben, ha a családban több gyermeket is érint a digitális oktatás. Lehet, hogy nem tudják a család eszközeit egyszerre használni.
4. A tanuló esetenként 10-12 órát is az iskolában tölt, ami nem biztos, hogy jó neki, de egészen biztos, hogy ártalmas, ha valaki (akár felnőtt is) 10-12 órát tölt a számítógép előtt. Egyik iskola, pedagógus sem gondolhatja úgy, hogy az órarendi órákat egy az egyben online tartja meg. Ahogy a digitális tankönyv nem egyenlő a tankönyv beszkenelésével, úgy a digitális munkarend sem az órák online tartását jelenti. Más munkarendre kell áttérni, és nem tanítási órákat kell tartani.

5. Bár sokan használják a Kréta rendszer „házi feladat” funkcióját a feladatok elküldésére és ennek dokumentálására, nem szabad elfeledkezni arról, hogy nem házi feladatot küldünk, hanem a tanítási órákat igyekszünk feladatok küldésével pótolni.
6. Ha alkalmaz is az iskola élő online jelenléttel használt eszközt, nem szabad az ismeretátadást egyedül erre koncentrálni. Gondolni kell azokra is, akik valamilyen technikai hiányosság vagy hiba miatt nem, vagy csak részben, vagy csak gyenge minőségben tudták követni az adott órát, bejelentkezést.
7. Bár sok kiváló eszközből válogathatunk, lehetőség szerint ne használjon az iskola többféle online platformot, arra kell törekedni, hogy az intézmény e tekintetben egységes legyen. Egyrészt nem mindenki rendelkezik egyforma technikai feltételekkel, másrészt ha egy család több gyermekének több pedagógus elvárása szerint kell különféle felületekre regisztrálnia, bejelentkeznie, kijelentkeznie, egy idő után könnyen követhetlenné válhat a helyzet. A túl sok felület alkalmazása adatvédelmi problémákhoz is vezethet.
8. Vegyük figyelembe, hogy a közösségi oldalak a magánszféra részét képezik, ezért oktatási célra nem ajánlatos használni ezeket. Nem várható el egyetlen tanulótól sem (és ez nem csak a digitális oktatásra igaz), hogy azért regisztráljon egy közösségi oldalra, hogy a tananyagot megkapja. Ezek kiválóan alkalmasak viszont a kapcsolattartásra, de mivel az ezekhez való csatlakozás csakis egyéni döntés lehet, a kapcsolattartásnak sem lehetnek kizárólagos eszközei.
9. Segítsük a munkát napirenddel! Az órarend nem feltétlenül tartható, nem is feltétlenül tartandó, de ne küldjünk ötletszerűen bármikor újabb és újabb feladatokat! Semmi esetre se küldjünk feladatot akkor, amikor egyébként sem lenne tanítás (pl. este vagy hétvégén)!
10. Ne telepedjünk rá a tanuló, a család egész napjára! Ahogy a hagyományos munkarendben, a digitális munkarendben is legyen kezdete és vége az iskolai napnak! A tanulóknak szabadidőre, kikapcsolódásra, mozgásra is szükségük van, attól, hogy „egész nap otthon ülnek” az iskola még iskola marad.
11. A szülők segítsége nagyon fontos ebben a helyzetben, de ne feledjük, a szülőknek nincs iskola! Senki nem alapozhatja arra a kijelölt feladatokat, hogy majd a szülő segít

- megoldani. Ha mégis muszáj igénybe venni a segítségüket (pl. kicsiknél), tekintettel kell lenni a szülők idejének és munkabírásának végességére is.
12. Ha feltétlenül szükség van a szülő segítségére, figyelembe kell venni azt is, hogy a szülő nem pedagógus.
 13. A digitális oktatás során is gondolni kell a differenciálás fontosságára, figyelembe kell venni az egyéni képességeket, a tanulási zavarokat, a sajátos nevelési igényt.
 14. Ahogy a pedagógusnak sincs több szabadideje amiatt, hogy digitális oktatásra álltunk át, ugyanígy a tanulónak sincs! Nem szabad a digitális oktatásban abba a hibába esni, hogy még több feladatot, még több tananyagot írunk elő a tanulóknak.
 15. Most különösen fontos annak megértése, hogy a tananyag nem cél, hanem eszköz. A tanítás/tanulás nem a tananyag memorizáltatását/memorizálását jelenti, hanem a tananyag révén történő képességfejlesztést.
 16. Ezzel összefüggésben a számonkérésben is szakítani kell azzal a sémával, mely szerint a tanár feladja, a tanuló megtanulja, a tanár kikérdezi a tananyagot. Olyan feladatokat, munkákat kell értékelni, amelyek a tananyag megértését, illetve gyakorlati hasznosságát bizonyítják.
 17. Szakítani kell a tananyag segédeszköz nélküli, memóriából történő felidézésének követelményével is. A digitális oktatásban sokkal inkább előtérbe kerül a források használata, a rendelkezésre álló adatok szellemileg kreatív, összefüggésekben való alkalmazása.

II. A nevelőtestület érdekében

1. Fontos, hogy az otthon dolgozó pedagógus se feledkezzen meg arról, hogy munkáját egy nevelőtestület tagjaként végzi. Támogassuk egymást, osszuk meg egymással ötleteinket, tapasztalatainkat!
2. A tanároknak sem szabad megfeledkezniük arról, hogy nem csak az ő tantárgyuk létezik. Az egyes tantárgyak a pedagógiai program részeként egymást kiegészítve, egymást

támogatva, egységes egészként szolgálják a tanulók képességfejlesztését. Az általános iskola, de még a középiskola sem egyetem, nem egy-egy diszciplína elsajátíttatása, hanem a komplex személyiségfejlesztés a feladata.

3. Nagyon fontos a szakmai egységesség. Tudni kell a közösség tagjaként, a közösség saját elfogadott szabályai és egységes eljárásai szerint dolgozni ebben a munkarendben is.
4. Nem szabad elfeledkezni arról, hogy amit mi vállalunk a tanulók és a szülők felé, abból könnyen elvárás lehet a többi pedagógus felé is. Szép dolog az egyéni hősiesség, de csak olyasmit vállaljunk, ami a nevelőtestület minden tagjától elvárható, minden tagja által megvalósítható.

III. Saját érdekünkben

1. Senkinek sem kell napi 24 órában pedagógusnak lennie. Meg kell teremteni a munka kereteit, a digitális munkarendben is kell hogy legyen kezdete és vége a munkaidőnek.
2. Nagyon fontos a folyamatos kapcsolattartás, a kommunikáció, de nem kell bármikor válaszolni egy üzenetre, nem kell bármikor fölvenni a telefont. Meg kell teremteni a kapcsolattartás kereteit is.
3. Nincs, és nem is lesz több szabadidőnk a digitális munkarendben. El kell végeznünk eddigi feladatainkat, de még azt is ki kell találnunk, hogy ezt hogyan tegyük, és sokkal időigényesebb, bonyolultabb a visszacsatolás is. Sokunknak ezen felül idős rokonairól is gondoskodnia kell, vagy szülőként egyszerre két szerepben is helyt kell állnia a digitális munkarendben. Ezt csak akkor tudjuk teljesíteni, ha tudunk szünetet tartani, ha tudunk minőségi időt tölteni önmagunkkal és szeretteinkkel. Ez sokkal fontosabb, mint egy jól megszerkesztett digitális óravázlat!

Bízunk benne, hogy a tanulók, a szülők és a pedagógusok türelmes és kitartó együttműködése oly módon segíti át a magyar köznevelést ezen a válságos időszakon, hogy a veszély elmúltával

új pedagógiai szemlélettel, új módszerekkel gazdagodva, és megerősödve folytathatjuk majd közös munkánkat.

Budapest, 2020. március 24.

A Nemzeti Pedagógus Kar Országos Elnöksége

s.k.